

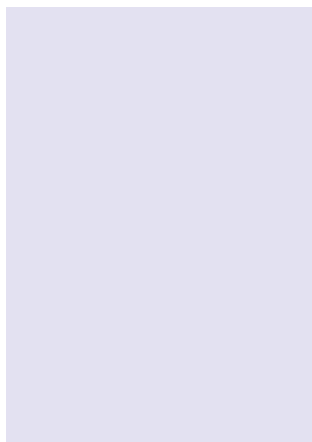
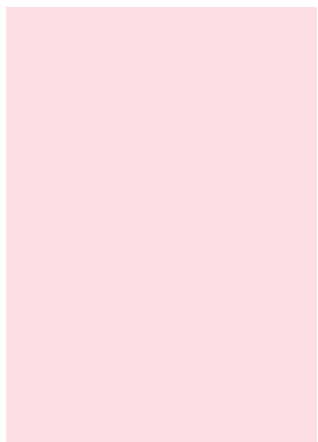
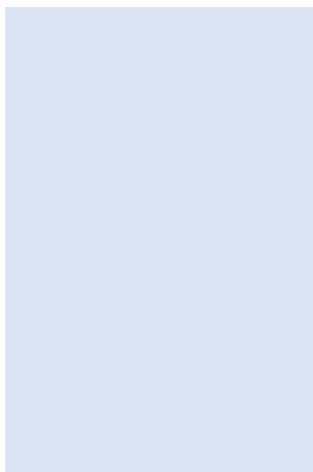
Државне школе у Новом Јужном Велсу – врхунске организације

Time to start school

Family guide to starting Kindergarten

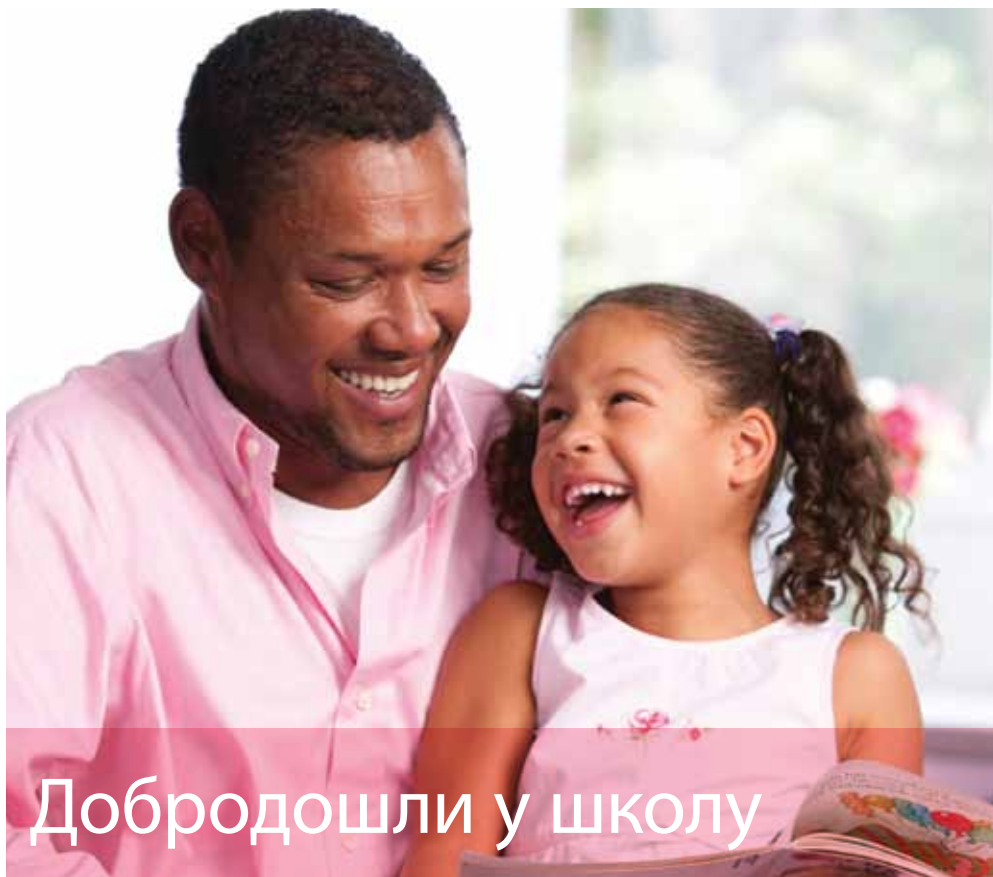
Време је да се крене у школу

Водич за породице о поласку у Kindergarten

NEW SOUTH WALES
DEPARTMENT
OF EDUCATION
AND TRAINING

Добродошли у школу

Време је да се крене у школу

Шта ћете наћи у ОВОМ ВОДИЧУ

Безболан почетак школе	2
Учење вашег детета	6
Живот у школи	8
Технологија у школи	11
Да ли сте спремни за школу – списак за проверу	12
Родитељи школске деце	14
Регистар за школу	15
Учионица Kindergarten-а	16
Брига о ученицима	18
Тимски рад – ваше дете, ви и школа	20
Здрави школски дани	22
Корисне информације	26

Безболан почетак школе

Ако се припремите код куће пре него што почне школа, ви и ваше дете ћете се осећати сигурно и са узбуђењем ћете чекати почетак школе.

Како да се припремите са својим дететом за почетак школе

Скоро је већ стигло време – ваше дете само што није почело свој први дан новог и узбудљивог животног искуства. Можда се питате како да почнете да припремите ваше дете за то.

Ми разумемо да је почетак школе велики корак за свакога. За нас је од виталне важности да са вама успоставимо позитиван однос да бисмо заједнички подстицали учење вашег детета. Наш тим високо квалификованих учитеља и помоћног особља је ту да вашем детету пружи најбољи могући почетак.

Ваш први контакт са школом ће можда бити преко административног особља школе. То су љубазна лица у канцеларији школе. Они ће вам помоћи пружањем општих информација које могу да вам затребају. Они ће вам такође заказивати састанке са директором школе, са учитељима и са другим особљем школе, уколико будете желели да разговарате са неким од њих.

Како да се припремите код куће

Има неколико ствари које треба да организујете и за које треба да одвојите новац, као и да испланирате пре него што школа почне.

Буџет

Почетак школе значи и нове издатке, као што су куповина униформи и школских ципела, тако да је пожељно да унапред одвојите новац за те ствари. Ако вам буде потребно чување детета после наставе, и за то треба да одвојите новац.

Униформе

Школа вашег детета ће вам рећи каква униформа треба да се носи и где да се купи. Капе су део школске униформе, јер штите од сунца. Обично треба да набавите летњу, зимску и спортску униформу. Школа може да вас обавести које продавнице продају униформе или материјал од кога оне могу да се шашију.

Да би ваши трошкови били мањи, многе школе имају половне униформе које родитељи поклоне школи када их деца израсту.

Ако још нисте уписали своје дете, молимо вас да одете у школу и обавите упис, а ако ваше дете има неке специјалне потребе или је на нешто алергично, важно је да то кажете директору школе.

Новчани доприноси

Школа ће вас замолити за добровољни прилог који се користи за побољшање образовних и спортских програма. Од вас може да се тражи да плаћате екскурзије током године да би се на тај начин побољшало учење вашег детета у учионици, и ако ваше дете буде учествовало у неким додатним активностима, као што су спорт или оркестар, од вас може да се тражи да платите изнајмљивање инструмента и превоз до места где се изводи програм.

Финансијска помоћ

Ако имате проблема са трошковима школовања, молимо вас да закажете разговор са директором да поразговарате са њим/њом о својој ситуацији. Можда ће моћи да вам се помогне преко Плана помоћи за ученике (Student Assistance Scheme).

Повраћај пореза за трошкове образовања (Education Tax Refund)

За неке трошкове образовања можда можете да добијете повраћај пореза. За више информација, погледајте

www.ato.gov.au

Превоз до школе и из школе

Ваше дете ће можда имати право на дотирани превоз преко Плана превоза школских ученика (School Student Transport Scheme). План омогућава дотирано путовање возом, аутобусима, трајектима и међуградским аутобусима. У крајевима у којима нема никаквог јавног превоза, дотација може такође да се добије за возњу ученика у школу и из школе приватним возилима.

Телефон: 1800 227 774 или (02) 9891 8900
www.transport.nsw.gov.au

Чување деце пре и после наставе

Службе за чување деце пре и после наставе (Outside of School Hours - OOSH) су често лоциране у школама или у близини школа. Ваша школа може да вас обавести о службама у вашем крају. Те службе наплаћују чување, али можда ћете имати право на Накнаду за чување деце (Child Care Benefit) која ће вам помоћи да платите те трошкове.

Телефон: Centrelink 136 150
www.centrelink.gov.au

Напишите име вашег детета на све његове ствари

Можете да:

- користите неизбрисиви фломастер за одећу да с њим напишете име детета на одећу, капе и ципеле или да ушијете или пеглом залепите етикете са његовим именом
- проверите да ли су етикете избледеле услед прања
- свако вече са својим дететом прегледајте његову торбу
- све школе имају просторију у којој се чувају изгубљене ствари, зато питајте у канцеларији да ли су нашли оно што дете није донело кући.

Учење вашег детета

Не постоје никакве посебне вештине које дете треба да има пре поласка у Kindergarten – од деце се не очекује да већ знају да читају или пишу. Главно је да се и ви и ваше дете осећате сигурни у вези поласка у школу.

Активности које можете да пробате заједно са вашим дететом пре него што пође у школу

Активности су само предлози за ствари које можете да радите са децом пре него што крену у школу да би им било лакше у школи.

Језичке вештине

- певајте песмице заједно
- причајте једно другом вицеве и говорите стихове
- дајте детету једноставна упутства која треба да следи, нпр. како да спакује торбу
- користите књиге за уживање, нпр. да гледате слике
- описујте слике у књигама, часописима, на телевизији и на интернету
- подстакните своје дете да учествује у разговорима.

Вештине писања

- дајте детету дрвене бојице, фломастере, воштане бојице, четкице за сликање и штапиће за песак да црта, шара или пише
- пишите бројеве и слова
- подстичите дете да своје име почне великим словом, нпр. Jack.

Математичке вештине

- подстичите своје дете да препознаје бројеве користећи речи као што су много, више, мање
- помогите свом детету да пронађе ствари у групи које се разликују од осталих, као што су разлике у облицима
- разговарајте о супротностима – горе и доле, испод и изнад, испред и иза, дан и ноћ.

Личне/друштвене вештине

- организујте време у коме ће се ваше дете играти са другом децом да би научило да дели и да чека на ред
- подстичите своје дете да спреми играчке кад заврши са играњем
- помогите свом детету да научи да каже своје пуно име и адресу
- научите дете да постоје правила и објасните му разлоге за њих.

Физичке вештине

- дозволите детету да користи маказе
- пружите му прилику да се игра са коцкама и другим врстама слагалица
- играјте игре у којима се скакуће и прескаче.

Наставите да се играте

Играње је једна од најважнијих потреба које деца имају и то се не мења само зато што је дете кренуло у Kindergarten. Играње унапређује сваки вид њиховог здравог развоја.

Деца се играју зато што је то забавно, али она у ствари уче кроз игру. Када се деца играју, она користе своје тело и машту и уче како да комуницирају и сарађују. Кроз игру уче и како шта функционише и како да владају својим осећањима. Пожељно је да детету сваки дан после школе дате нешто времена које није испланирано да би се дете опустило и играло.

Живот у школи

Свака школа има своје време за почетак и завршетак наставе, али школа обично почиње у 9 ујутру и завршава се око 3 после подне, од понедељка до петка. Ученици имају мали одмор и одмор за ручак за време кога једу и играју се.

Школски дан може да почне и да се заврши са збором на коме се ученици окупе да чују директора, учитеље или вође ученика који им саопштавају одређене ствари.

Школа је обавезна

Закон налаже да сва деца узраста у коме је школа обавезна морају да иду у школу. Када деца не оду у школу, пропуштају информације од виталног значаја, прекида се њихова рутина учења и могу да изгубе самопоуздање. Такође пропуштају прилику да склопе пријатељства. Сви ти фактори могу да утичу на њихов став према школи, као и на њихов успех.

Ако ваше дете закасни или не дође у школу

Ако ваше дете закасни, треба да се пријавите у канцеларији; исто то важи и за оне прилике када из било ког разлога раније одводите дете из школе.

Ако је ваше дете изостало из школе, мораћете да доставите објашњење за његов изостанак. За то се обично напише писмо у коме треба да објасните зашто је дете изостало и ваше дете то може да да свом учитељу/учитељици када се врати у школу. То такође можете да обавите тако што ћете телефоном назвати школу.

Долазак по децу на крају дана

Сваки дан када се школа заврши, разред вашег детета ће се окупити на уобичајеном месту. Учитељ вашег детета ће чекати са децом. Сваки дан обавезно реците свом детету и његовом учитељу ко ће доћи по њега. Деца могу да се узнемире ако ви или друга особа која долази по њега закасните. Питајте учитеља у колико сати је најбоље да дођете по дете после подне.

Одржавајте рутинске активности

Деца у Kindergarten-у могу да буду јако уморна увече зато што раде толико нових и узбудљивих ствари преко дана. Из тог разлога је најбоље да сваки дан, колико год је то могуће, у исто време обављате с њима рутинске ствари као што су купање, оброци и време за читање. Важно је да се деца увек добро наспавају.

Писање писама школи

Ако је ваше дете изостало из школе, можете да напишете писмо са следећим подацима:

- напишите име свог детета и његов разред
- напишите датум/е и број дана изостанка
- објасните због чега је ваше дете изостало
- напишите и друге информације ако сматрате да су важне.

Ако унапред знате да ће ваше дете изостати више од три дана, молимо вас да обавестите канцеларију школе о томе. И поред тога мораћете да напишете писмо школи које ће ваше дете донети по повратку у школу.

Формуларе за обавештења школи и информације преведене на 34 језика ћете наћи на

School Attendance

https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_s.htm

Безбедан долазак у школу и одлазак из школе

Не заборавите да прелазите улицу на пешачком прелазу поред школе и да држите дете за руку. Улице око школа су веома прометне ујутру и после подне. Молимо вас да не заустављате и не паркирате аутомобил на пешачким прелазима или у њиховој близини и да поштујете све сигурносне саобраћајне знакове и знакове који забрањују заустављање.

www.rta.nsw.gov.au

Надарена и талентована деца

Надарена и талентована деца имају надпросечни потенцијал на једном пољу или на више поља интелектуалних, креативних, друштвених или физичких способности. У државним школама у Новом Јужном Велсу постоје могућности за развој тих способности надарене и талентоване деце. Молимо вас да се обратите школи да разговарате са директором о програмима који су на располагању.

www.curriculumsupport.education.nsw.gov.au/policies/gats

Ученици са специјалним потребама

Ако ваше дете има неки инвалидитет или специјалне потребе, молимо вас да то што пре кажете директору. Department of Education and Training пружа више врста специјализованих услуга којима помаже ученицима са инвалидитетом.

www.schools.nsw.edu.au/studentsupport/programs/disability.php

Ученици који имају тешкоће у учењу, као што су ученици који имају значајне проблеме са учењем и развојем језика и ученици са лакшим интелектуалним инвалидитетом добијају помоћ преко програма за помоћ у учењу (Learning Assistance Program) у њиховој школи.

www.schools.nsw.edu.au/studentsupport/programs/lrngdifficulty.php

Извештаји

Сваке године ћете примити најмање два писана извештаја о напретку вашег детета, обично на крају другог и четвртог тромесечја. На родитељским састанцима ћете моћи да разговарате о напретку вашег детета са учитељем у формалном окружењу, али ако вас током школске године нешто забрињава, закажите разговор са учитељем да с њим/њом поразговарате о томе.

Можете да дођете у школу, да назовете школу или да пошаљете електронску пошту школи да разговарате о било чему што вас забрињава. Тумачи могу да буду позвани на захтев.

Технологија у школи

Информишите се редовно о технологијама које ће ваше дете користити код куће, у школи и на другим местима.

За више информација, погледајте:

www.schools.nsw.edu.au/click

Да ли сте спремни за школу – списак за проверу

**МЕРКИРАЈТЕ СВАКИ ЗАДАТАК ПОВИШО ГА ОБАВИТЕ.
НЕ ДЕ СЕ СВИ ЗАДАЦИ ОДНОСИТИ НА ВАС.**

Годину дана пре него што ваше дете крене у школу

- Присуствујте оријентацији или преласку у школу.
- Приликом имунизације, затражите да се прегледају слух и вид детета.
- Ако је ваше дете алергично на нешто, ако болује од нечега или има специјалне потребе, обавестите школу о томе што пре и закажите разговор са директором.
- Попуните молбу за издавање возне карте, ако је потребно (види 5. страну).
- Организујте чување детета пре и после наставе. Попуните молбу за OOSH службу, ако је потребно (види 5. страну).

Неке ствари које ћете морати да купите за школу

- Школску униформу (летњу, зимску, спортску).
- Капу за сунце (обично је део школске униформе).
- Школске ципеле и патике (нађите неке са „чичком“ (Velcro) ако дете још не зна да веже пертле).
- Руксак (можда може да се кули у школи).
- Кутију за ручак (нека ваше дете изабере кутију коју може да отвори).
- Флашицу за воду.
- Кишни мантил.
- Мајицу у којој ће фарбати (биће добра и нека стара мајица).
- Торбу за књиге из школске библиотеке.

У години када ваше дете креће у школу

- Јануар – можда би било добро да сваки дан проведете мало времена са својим дететом да вежба ствари које ће радити када почне школу, нпр. да црта слике.
- Напишите име вашег детета на све његове ствари!
- Обавезно запишите број телефона школе.
- Научите сина да користи писоар, ако то још не зна.

Вече пре првог дана школе

- Припремите одећу, ципеле и чарапе вашег детета.
- Можете да припремите ручак вашег детета то вече и да га ставите у фрижидер.
- Помозите свом детету да спакује школску торбу.
- Спакујте му резервне гаћице, чарапе и одећу у најлон врећу. Реците свом детету да то има у торби у случају да не стигне на време у тоалет.

Први дан

- Будите позитивни и весели први дан са својим дететом.
- Пустите да се ваше дете само обуче, колико год то може само.
- Ако ваше дете има дугачку косу, вежите је или је уплетите.
- Свако јутро намажите своје дете кремом за сунце. Мораће да носи школску капу када изађе из учионице.
- Сликајте се!

Датуми тромесечја

Школска година се састоји од четири тромесечја која трају два семестра. Ученици у Kindergarten-у обично почну један дан после остале деце у школи, а појединачни ученици у Kindergarten-у често почну у различито време да би учитељ могао да проведе одређено време са сваким дететом. Школа ће вам то рећи.

На следећој вебсајт адреси можете да погледате тачне датуме тромесечја

<http://www.schools.nsw.edu.au/calendar/>

* Неке школе у западном делу Новог Јужног Велса можда почињу касније. Проверите у вашој школи.

** Проверите у вашој школи да ли има неких варијација.

Прве недеље школе

- Школа ће вам рећи када треба да спакујете ствари за одређене активности, као што су спорт, ликовно или библиотека.
- Деца су често врло уморна у првим недељама школе. Ваше дете треба много да спава.
- Послужите вашем детету здрав доручак да може да издржи цео дан.
- Не заборавите да сваки дан кажете детету ко ће доћи по њега.
- Свако вече прегледајте торбу вашег детета да видите да ли има неких порука из школе или остатака од ручка.
- Покушајте да успоставите редовну јутарњу рутину.
- Уведите редовно читање код куће.
- Разговарајте са учитељем о томе како бисте могли да помогнете у учионици, ако имате времена.
- Поведите разговор са вашим дететом о томе како му је прошао дан у школи.
- Веома је важно да када почне да иде у школу, дете има времена за одмор, за игру напољу и за ствари у којима ужива.

Родитељи школске деце

Часопис на интернету (ezine) који помаже мамама и татама да нађу информације о школском животу.

За више информација, погледајте:

www.schools.nsw.edu.au/ezine

Регистар за школу

Помаже вам да организујете школски и домаћи живот. Све школске информације можете да држите на једном месту.

За више информација, погледајте:

www.schools.nsw.edu.au/schooldays

Учионица Kindergarten-a

Учионице Kindergarten-a су весела и узбудљива места. Деца слажу слагалице са другарима на поду, играју се у кућици за игру, слушају учитеља који им чита књигу или седе за својим столовима где пишу и цртају. Деца ће учити о бројевима, облицима, шарама и природи, певаће, ићи у библиотеку, користити компјутере и учествовати у многим другим активностима.

Шта ће ваше дете учити у школи

Већина времена у Kindergarten-у се проводи учећи писање и математику. У основној школи има шест главних предмета (Key Learning Areas).

То су:

- енглески (English)
- математика (Mathematics)
- наука и технологија (Science and Technology)
- стваралачке уметности (Creative Arts)
- друштво и животна средина (Human Society and its Environment)
- лични развој, здравље и физичко васпитање (Personal Development, Health and Physical Education)

На вебсајту Board of Studies можете да нађете више информација о томе шта ће ваше дете учити.

www.boardofstudies.nsw.edu.au/parents

Комуникационе технологије

NSW Department of Education and Training вашем детету отвара налог за интернет и електронску пошту да унапреди његове могућности за учење у безбедној средини. Употреба комуникационих технологија је омогућена у свакој учионици.

Best Start Kindergarten Assessment

Деца почињу Kindergarten са различитим вештинама и претходним искуствима. Best Start Kindergarten Assessment је средство помоћу којег учитељи сазнају које вештине деца већ поседују и на основу чега прилагођавају наставу њиховим индивидуалним потребама. На почетку школске године ће учитељи посветити време вашем детету да би проценили ниво писмености и почетних математичких вештина вашег детета са циљем да саставе одговарајући програм учења прилагођен вашем детету. Преведене информације ћете наћи на

Best Start Kindergarten Assessment

https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_b.htm

„Шта сте данас радили у школи?“

Ако ваше дете на то одговори „Ништа“, покушајте другачије да поставите питање: „Које речи сте данас научили?“, „С ким си се играо/играла данас за време ручка?“, „У чему си данас највише уживао/ла у школи?“

Брига о ученицима

Важно је да ви и ваше дете знате да у школи увек постоји неко ко ће помоћи ученицима. Школе су такође израдиле успешне програме за помоћ и безбедност ученика.

Како осигуравамо да деца буду безбедна и весела

Ваша школа ће вам рећи када неко надгледа децу у школском дворишту, које процедуре су успостављене за долазак по децу и друге ствари којима се осигурава да деца буду под сталним надзором.

Учитељи

Учитељи у државним школама у NSW су факултетски образовани и професионални. Они имају осећања за потребе мале деце и ту су да им помогну и да их воде. Учитель вашег детета ће вам рећи који је најбољи начин да будете у контакту са њим да бисте сазнали о напретку вашег детета. Учитеља увек обавестите о променама у животу вашег детета ако сматрате да те промене могу да утичу на његов успех или задовољство у школи.

Школски саветници

Школски саветници су искусни учитељи који су такође квалификовани психолози са постдипломским квалификацијама за школске саветнике. Они могу да помогну оним ученицима који имају неких тешкоћа у школи или код куће. Они такође могу да помогну породицама да дођу до неких служби ван школе, ако је то потребно. Састанак са школским саветником обично треба да се закаже тако што ћете назвати школу.

Средина у којој се малтретирање не толерише

Све државне школе преко програма као што су подршка вршњака (peer support) активно спречавају малтретирање ученика. Ти програми подстичу прихватљиво понашање, израђују самопоштовање и поштовање других. Школе такође имају планове за поступке у случају малтретирања или злостављања и особље школе је обучено да зна како да се постави у таквим ситуацијама. У канцеларији школе можете да добијете примерак плана против малтретирања ваше школе.

Додатна бригаа

Државне школе ангажују и друго помоћно особље када је то потребно.

Та радна места укључују:

- учитеље за помоћ ученицима са тешкоћама у учењу
- наставнике за енглески као други језик (English as a second language - ESL)
- службенике за информисање друштвене заједнице и одржавање веза са њом
- службенике за образовање урођеника.

Ако приметите већу промену у понашању вашег детета или вас нешто забрињава у вези вашег детета и његовог школовања, можете да разговарате са учитељем вашег детета, школским саветником или директором. Увек је најбоље што раније изнети разлоге за забринутост.

Тимски рад – ваше дете, ви и школа

Деца воле да виде своје родитеље и старатеље у школи како помажу у учионици, кантини или на други начин. Истраживања су показала да ученици постижу боље резултате у школи када су њихови родитељи или старатељи активно заинтересовани за њихов рад у школи. Ваш допринос се цени.

Ангажујте се у школи вашег детета

Можете да се ангажујете на следеће начине:

- помозите у учионици
- слушајте како деца читају
- помозите деци на компјутерима
- помозите када деца иду на екскурзију
- послужујте у кантини
- тренирајте спортски тим.

Постаните члан комисије

- Удружење родитеља и грађана (The Parents and Citizens' Association - P&C) се у свакој школи бави доношењем одлука о школи и како ће школа утрошити своја финансијска средства. Ако не можете да идете на састанке, можете да се укључите у активности које се тамо организују за школу, као што су друштвена збивања и скупљање прилога.
- Школски савети (School Councils) се састоје од родитеља, учитеља, директора и представника локалне друштвене заједнице. Они играју важну улогу зато што укључују целу школску заједницу у доношење важних одлука о школи.
- Групе за образовање и консултацију урођеника (Aboriginal Education and Consultative Groups - AECG) воде бригу о томе да друштвене заједнице дају свој допринос образовању урођеника и њиховим питањима на локалном нивоу.
- Удружење родитеља изоловане деце (Isolated Children's Parents' Association) тражи начине за побољшање образовних могућности за децу која живе у удаљеним и руралним областима.

Како да се организујете

Када ваше дете почне школу, видећете да ће из школе стизати мноштво порука, као и редовни билтен. Стварно би било добро да почнете да слажете та писма у регистар да бисте на једном месту чували и организовали све информације које се тичу школе, као што су поруке, билтени, извештаји о напретку вашег детета и његови радови из школе.

Ако можете да преузмете регистар, можете да направите организатор користећи помоћна средства и материјале који се налазе на:

www.schools.nsw.edu.au/news/schooldays

Одштампајте насловну страну и листове за раздвајање различитих делова да би ваш регистар изгледао импресивно. Наћићете ту и календаре који ће вам помоћи да водите белешке о вашим обавезама и састанцима у школи, посебно место за податке школе, као и информативне листове и материјале о томе како да помогнете свом детету да ради домаће задатке.

Здрави школски дани

Вашем детету је потребна здрава храна да би имало енергије и да би могло да се концентрише у школи. Доручак треба да држи дете цело преподне до малог одмора, а тада му требају разноврсна здрава ужина и ручак да би издржало цео дан у школи.

Оброци у школи

Ваше дете ће видети да ће оброци у школи бити другачији него код куће или у забавишту. У школи храна не може да се остави у фрижидер или да се подгрева. Деца често седе на трави или на клупама и држе храну у крилу. Деца такође морају да буду у стању да отворе амбалажу и да ту храну поједу брзо да би имала времена и да се поиграју.

Ево како можете да помогнете свом детету

- Спакујте му храну коју може лако да отвори, лако да поједе и да се не умаже.
- Напишите име вашег детета на његову кутију за ручак, флашицу за воду и друге посуде.
- Уз храну ставите замрзнуту флашицу воде да би храна остала хладна. Замрзнуту флашицу умотајте у кухињску крпу у случају да цури.
- Користите изоловане кутије за ручак или врећице за хлађење.
- Избегавајте употребу фолије за паковање хране, јер је деци тешко да је раздвоје.
- Воће умотајте у салвете или папир да се не би угњечило.
- Подсетите дете да опере руке пре јела и да оде у тоалет за време малог и великог одмора.
- Ако му ручак припремате увече, ставите га у фрижидер док дете не крене у школу.
- Сваки дан спакујте детету флашицу са водом и подсетите га да преко дана може да напуни флашицу из чесми или фонтана са водом за пиће (bubblers).

Идеје за ужину и ручак

- Исецајте воће на мање комаде (на јабуке, крушке или банане исцедите мало лимуна да не поцрне) и ставите воће у малу кутију.
- Насецајте поврће, као што је шаргарепа, целер и краставац и ставите га у најлон кесицу са патент затварачем (snap-lock plastic bag). У посебну кутију ставите умак (dips) или јогурт у који може да се умаче шаргарепа.
- Направите пециво од интегралног брашна (wholemeal muffins) и замрзните га. Сваки дан спакујте по једно пециво за ужину или дајте детету за послеподневну ужину код куће.
- Смрзнуте четвртине поморанце и колутови ананаса су право освежење за летње дане.
- Испробајте различите врсте хлеба, као што су кифле, лепиња, интегрални хлеб са зрнима житарица или тортиље.
- Ако користите парадајз, исеците га на танке колутове и ставите га између других ствари у сендвич да се хлеб не би наквасио.
- За вечеру скувајте мало више да бисте имали то и за ручак следећег дана. Погодна јела за то су киш [врста пите], домаћа пица, фашир/ћуфте од поврћа, печено поврће, салата са тестенином или кобасицама.

Када се ручак врати кући

Немојте се превише бринуте ако дете на почетку не поједе ручак. Понекад су деца превише узбуђена или заузета играњем са другарима у време оброка и можда због тога не једу.

Ако је ваше дете јако гладно после школе, подсетите га да треба да поједе свој ручак. Пре или касније ће ваше дете стећи навике што се тиче јела.

Ваши у коси

Није необично да школска деца некад добију ваши у коси и то нема везе са тим да ли је дете чисто или прљаво. Ваши прелазе с једног на друго дете када су деца у блиском контакту, али ваши не оштећују здравље вашег детета.

Да бисте спречили ваши у коси вашег детета:

- редовно прегледајте косу детета
- дугачку косу вежите у реп.

Ако ваше дете добије ваши у коси:

- великим чешљем размрсите косу, потом густим чешљем нанесите на косу густ, бели регенератор да се решите ваши и њихових јаја (nits), и то сваки дан док више не буде јаја
- наставите да шаљете дете у школу
- обавестите школу о томе да би школа и другим родитељима рекла да прегледају косу своје деце; ваше дете не мора да буде именовано
- школе некад одржавају дан за сузбијање ваши/јаја да брзо елиминишу јаја ваши.

За више информација:

www.health.nsw.gov.au/publichealth/environment/headlice/

За преведене информације, погледајте

Head lice parent information sheet
https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_h.htm

Шта се догађа ако се ваше дете разболи?

У школи

Ако се ваше дете разболи или повреди у школи, школа ће вас назвати и затражиће интервенцију лекара која је потребна. Ако је ваше дете благо болесно, ићи ће у стационар (sick bay) који се обично налази поред школске канцеларије где може да легне и где ће бити под надзором. Ви ћете бити позвани да дођете по дете ако је оно превише болесно да се врати на наставу. Из тог разлога вас молимо да школи увек јавите своје најновије податке за контакт.

Код куће

Задржите дете код куће и одведите га код лекара ако:

- има температуру 38°C или више
- повраћа или има пролив
- добије озбиљније симптоме прехладе или грипа
- добије осип непознатог порекла.

Неке уобичајене инфекције

Задржите дете код куће и брзо се обратите лекару за савет ако ваше дете добије једно од следећег:

- **Овчије богиње:** благо повишена температура, цурење носа и осип који почиње са испупченим ружичастим тачкама које прелазе у пликове и красте.
- **Конјунктивитис:** сврбе га очи, црвене се и можда сузе. Очни капци могу да се следе док спава.
- **Импетиго (школске ране - school sores):** мале црвене тачкице које прелазе у гнојне пликове и стварају красте – обично се појављују на лицу, рукама или лобањи.
- **Лишав (Ringworm):** мали део коже који се љушти и који је окружен ружичастим прстеном.

За више информација о заразним болестима, назовите NSW Health на (02) 9391 9000 или погледајте www.health.nsw.gov.au

Безбедност на сунцу

Школе се труде да заштите децу у школи од штетних утицаја сунчевих зрака тако што постављају заклоне где је то могуће и тако што су увеле капе као део школске униформе. Ваше дете мора да носи капу када је на игралишту или ће морати да се игра у хладу. Деца такође могу да носе сунчане наочаре у школи да заштите очи од сунца.

Код куће, редовно намажите дете кремом за сунце свако јутро пре поласка у школу.

Здравствена питања

Морате да обавестите школу ако ваше дете болује од нечега, има алергије или ако код њега постоји ризик од анафилаксе или му треба давати преписане лекове. Те информације се обично дају приликом уписа, али је исто тако важно да школу обавестите и о свим накнадним променама здравља вашег детета.

Алергије

Анафилакса је озбиљна и изненадна алергијска реакција на храну као што су ораси или плодови мора или реакција на ујед инсекта. Ако се код вашег детета постави дијагноза озбиљне алергије на одређену храну, о томе што пре треба да обавестите директора школе да би он могао да уведе стратегије којима ће се излагање вашег детета том алергену свести на минимум. Од вас на пример може да се затражи да помогнете шефу школске канине у ревизији јеловника.

www.allergyfacts.org.au

Корисне информације

NSW Department of Education
and Training

Телефон: (02) 9561 8000
www.det.nsw.edu.au

Информације о државним школама NSW
www.schools.nsw.edu.au

Технологија у школи, погледајте *Click*
www.schools.nsw.edu.au/click

Размена подучавања и учења
Teaching and learning exchange (TaLe)

Информације о учењу и корисним материјалима за
школске радове: Види *Parents and Community* на
www.tale.edu.au

Телефонска служба тумача:
Телефон: 131 450

Board of Studies
www.boardofstudies.nsw.edu.au/parents

Превоз за ученике
Телефон: 1800 227 774 или (02) 9891 8900
www.transport.nsw.gov.au

Савети за родитеље
www.raisingchildren.net.au

Предлози за ручкове у школи
и здраву исхрану
www.healthykids.nsw.gov.au

Школске кантине са здравом храном
[www.schools.nsw.edu.au/studentssupport/
studentwellbeing/schoolcanteen/index.php](http://www.schools.nsw.edu.au/studentssupport/studentwellbeing/schoolcanteen/index.php)

Смернице за бригу о ученицима
[www.det.nsw.edu.au/policies/student_serv/
student_welfare/stude_welf/PD20020052.shtml](http://www.det.nsw.edu.au/policies/student_serv/student_welfare/stude_welf/PD20020052.shtml)

Против малтретирања
www.det.nsw.edu.au/antibullying
www.bullyingnoway.com.au
За преведене информације, погледајте
Anti-bullying
[https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/
documents/index_a.htm](https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_a.htm)

Специјалне потребе
[www.schools.nsw.edu.au/studentssupport/
programs/lrngdifficulty.php](http://www.schools.nsw.edu.au/studentssupport/programs/lrngdifficulty.php)
[www.schools.nsw.edu.au/studentssupport/
programs/disability.php](http://www.schools.nsw.edu.au/studentssupport/programs/disability.php)

Best Start Kindergarten Assessment

За преведене информације, погледајте
Best Start Kindergarten Assessment
[https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/
documents/index_b.htm](https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_b.htm)

Образовање надарене и талентоване деце
[www.curriculumsupport.education.nsw.gov.au/
policies/gats/assets/pdf/polsuppparent.pdf](http://www.curriculumsupport.education.nsw.gov.au/policies/gats/assets/pdf/polsuppparent.pdf)

Алергије
www.allergyfacts.org.au
[www.allergyfacts.org.au/PDF/
AnaphylaxisGuidelinesFinal.pdf](http://www.allergyfacts.org.au/PDF/AnaphylaxisGuidelinesFinal.pdf)
За преведене информације, погледајте
Anaphylaxis
[https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/
documents/index_a.htm](https://www.det.nsw.edu.au/languagesupport/documents/index_a.htm)

Спорт и рекреација NSW
www.dsr.nsw.gov.au

Савез удружења родитеља и грађана
www.pandc.org.au

Консултативна група
за образовање урођеника
<http://www.aecg.nsw.edu.au/>

Повраћај пореза за трошкове образовања
[www.ato.gov.au/individuals/content.asp?doc=
content/00174278.htm](http://www.ato.gov.au/individuals/content.asp?doc=/content/00174278.htm)

Накнада за чување деце
[http://www.centrelink.gov.au/internet/internet.nsf/
payments/childcare_benefit.htm](http://www.centrelink.gov.au/internet/internet.nsf/payments/childcare_benefit.htm)

Помоћ и подршка
Телефонска служба за помоћ деци
(Kids Helpline)

Бесплатна и поверљива телефонска служба за
саветовање деце и младих од 5 до 25 година старости:
Телефон: 1800 551 800
www.kidshelpline.com.au

Телефонска служба тумача

Ако вам треба више информација, молимо вас да се обратите вашој школи. Ако вам треба помоћ тумача да обавите разговор, молимо вас да назовете Телефонску службу тумача на **131 450** и да их замолите да вам обезбеде тумача за ваш језик. Телефониста ће назвати школу и тумач ће остати на вези да вам помогне приликом разговора. За вас су ове услуге бесплатне.

Преведене информације о школама

Преведене информације о школама ћете наћи на више језика на:

www.det.nsw.edu.au/languagesupport/index.htm

© December 2009
NSW Department of Education and Training

GPO Box 33
Sydney NSW 2001
Australia
T (02) 9561 8000
www.det.nsw.edu.au

ISBN 978-1-921084-24-9

The National Education Access Licence for Schools (NEALS)